

Висновки. Результати проведених досліджень і спостережень свідчать про те, що культура *Pasteurella multocida* має високу чутливість до антибіотиків цефалоспоринового ряду, фторхінолонових і глікопептидних антибіотиків. При цьому, *Pasteurella multocida* була недостатньо чутливою до антибактерійних засобів, таких груп як макроліди, тетрацикліни та поліпептиди і резистентною (толерантною) до антибіотиків групи аміноглікозидів, пеніцилінів, азалідів, лінкозамідів, хлорамфеніколів та сульфаніламідних і нітрофуранових антибактерійних препаратів.

Для ефективності лікувальних заходів, які плануються в птахогосподарстві, фермерському господарстві і приватному секторі за виникнення пастерельозу (холери) птиці та корекції схем профілактичних заходів, доцільно попередньо визначати чутливість виділеної культури до препаратів.

Перспективи подальших досліджень. Одержані результати щодо резистентності *Pasteurella multocida* до антибактеріальних препаратів можна використовувати для проведення подальших експериментальних досліджень з ідентифікації факторів ризику, оцінки визначення чутливості бактерії до антибіотика та високої резистентності мікроорганізму до препаратів.

Література

1. Буткин Е. И. Пастереллез (холера) птиц / Е. И. Буткин. – М.: Колос, 1972. С. 141–152.
2. Гаркавенко Т. О. Антибіотикорезистентність мікроорганізмів / Т. О. Гаркавенко, О. М. Неволько, Д. О. Ординська, Н. А. Меженська, Т. Г. Козицька // Журн. ветеринарна медицина України. – 2015. – № 3 (229). – С. 13–16.
3. Гудзь Н. В. Вивчення чутливості ізолятів, виділених від хворих тварин, до антибіотичних препаратів у порівнянні з тест-мікроорганізмами / Н. В. Гудзь // Журн. вісник Сумського національного аграрного університету. – 2014. – № 6 (35). – С. 136–138.
4. Корнієнко Л. Є. Інфекційні хвороби птиці / Л. Є. Корнієнко, Л. І. Наливайко, В. В. Недосеков [і ін.]; під заг. ред. Л. Є. Корнієнка. – Херсон.: Грін Д. С., 2012. – С. 305–309.
5. Косенко М. Проблема антибіотикорезистентності / М. Косенко, В. Музика, О. Чайковська, Т. Стецько // Журн. ветеринарна медицина України. – 2015. – № 1. – С. 38–39.
6. Хвороби птиці: навчальний посібник / А. В. Березовський [та ін.]. К.: ДІА, 2012. – С. 119–122.
7. Болезни домашних и сельскохозяйственных птиц / Б. У. Кэлнек [и др.]; под. общ. ред. Б. У. Кэлнека [и др.]. – М.: Аквариум, 2003. – С. 183–184.

Стаття надійшла до редакції 1.04.2015

УДК 502.175:578:597.2/.5(477.81)

Полтавченко Т. В.¹, к.вет.н., ст. викл., **Грицик О. Б.²**, к. вет. н., доцент,
Парфенюк І. О.¹, здобувач кафедри екології, ст. лаборант
E-mail: Yakovina_ilona@mail.ru

¹Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне, Україна.

²Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне, Україна

КОНТРОЛЬ БАКТЕРІАЛЬНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ СТАВОВОЇ РИБИ В ГОСПОДАРСТВАХ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

В статті подано результати дослідження епізоотичного стану рибницьких господарств Рівненської області щодо бактеріальних захворювань риби у 2008–

2013 рр. Для досліджень використовували дані епізоотичного стану господарств Рівненської області в ці роки, а саме документи ветеринарної звітності, зокрема Рівненської регіональної державної і районних лабораторій ветеринарної медицини, лабораторій ветеринарно-санітарної експертизи на ринках, результати епізоотологічних та клінічних обстежень рибницьких господарств. У Рівненській області розведенням та вирощуванням риби займаються 17 господарств. За період 2008–2013 рр. в лабораторіях Рівненської області відібрані екземпляри риби досліджувались тільки на такі бактеріальні хвороби як аеромоноз та псевдомоноз. Згідно з нашими результатами, клінічним дослідженням на аеромоноз та псевдомоноз було піддано 17337 екземплярів ставової риби. Позитивних результатів в цей період не виявлено. Також проведені патологоанатомічні та бактеріологічні дослідження відповідно 10789 та 6193 екземплярів риб підтвердили благополуччя рибницьких господарств області щодо захворювання на аеромоноз та псевдомоноз. В той же час в усіх господарствах щорічно проводився комплекс ветеринарно-санітарних та рибницько-господарських заходів направлених на запобігання інфекційним захворюванням серед ставової риби, який включає: профілактичну дезінфекцію водою, лікарський контроль за рибою, карантиннування завезених плідників, а також літування ставків.

Регулярне проведення лабораторних досліджень в комплексі з ветеринарно-санітарними, рибогосподарськими заходами та епізоотологічним обстеженням господарств забезпечує в них контроль і благополуччя щодо бактеріальних хвороб ставової риби.

Ключові слова: бактеріальні захворювання, аеромоноз, псевдомоноз, ставова риба, дослідження бактеріологічні, клінічні, лабораторії, контроль, господарства.

УДК 502.175:578:597.2/.5(477.81)"2008/2013"

Полтавченко Т. В.¹, к.вет.н., ст. препод., **Грицик О. Б.²**, к. вет. н., доцент;

Парфенюк І. О.¹, соискатель кафедры экологии, ст. лаборант

¹Национальный университет водного хозяйства и природопользования,
г. Ровно, Украина.

²Ровенский государственный гуманитарный университет, г. Ровно, Украина

КОНТРОЛЬ БАКТЕРИАЛЬНЫХ ЗАБОЛЕВАНИЙ ПРУДОВОЙ РЫБЫ В ХОЗЯЙСТВАХ РОВЕНСКОЙ ОБЛАСТИ

В статье показаны результаты исследований эпизоотического состояния рыбоводческих хозяйств Ровенской области по бактериальным болезням рыб в 2008–2013 гг. Для исследований использовали данные эпизоотологических и клинических обследований рыбных хозяйств Ровенской области в эти годы, а также Ровенской региональной государственной и районных лабораторий ветеринарной медицины, лабораторий ветеринарно-санитарной экспертизы на рынках. В Ровенской области разведением и выращиванием рыбы занимаются 17 хозяйств. За период 2008–2013 гг. в лабораториях Ровенской области отобранные экземпляры рыбы исследовали только на такие бактериальные болезни как аеромоноз и псевдомоноз. Согласно с нашими результатами клиническим исследованиям на эти болезни было подвергнуто 17337 экземпляров прудовых рыб. Случаев обнаружения рыбы, больной на аеромоноз и псевдомоноз, в этот период, не зафиксировали. Патологоанатомические и бактериологические исследования отобранных экземпляров прудовой рыбы соответственно 10789 на аеромоноз и 6193 на псевдомоноз подтвердили благополучие рыбоводческих хозяйств по этим заболеваниям. В то же время во всех хозяйствах ежегодно

выполнялся комплекс ветеринарно-санитарных и рыбоводно-хозяйственных мероприятий направленных на предотвращение возникновения инфекционных заболеваний рыбы, в котором предусмотрена профилактическая дезинфекция водоемов, врачебный контроль рыбы, карантин завезенных производителей, а также летование прудов.

Результаты исследований дают основания утверждать, что в 2008–2013 гг. Ровенская область была благополучна по аэромонозу и псевдомонозу прудовой рыбы. Такой результат достигнут благодаря регулярному проведению лабораторных исследований в комплексе с ветеринарно-санитарными, рыбоводно-хозяйственными мероприятиями и эпизоотологическими исследованиями хозяйств, что обеспечивает их контроль и благополучие относительно бактериальных болезней рыбы.

Ключевые слова: бактериальные болезни, аэромонос, псевдомонос, прудовая рыба, исследования бактериологические, клинические, лаборатории, контроль, хозяйства.

UDC 502.175:578:597.2/.5(477.81)"2008/2013"

Poltavchenko T. V¹, PhD, **Hrytsyk A. B²**, PhD, **Parphenyuk I. O¹**, competitor

¹National University of Water Management and Nature Resources Use,
Rivne, Ukraine

² Rivne State University of Humanities, Rivne, Ukraine.

POND FISH BACTERIAL ILLNESSES CONTROL IN RIVNE REGION FISH INDUSTRY

The article shows the results of laboratory investigations of epizootic status of fish farms Rivne region on bacterial diseases of fish in 2008–2013 years. Research used data from clinical investigations and epizootic fisheries Rivne region in these years, as well as the Rivne regional state and regional laboratories of veterinary medicine, laboratory animal health expertise in the markets. In the Rivne region breeding and rearing of fish involved 17 farms. During the period 2008–2013 years. in the laboratories of the Rivne region selected specimens of fish examined only on bacterial diseases such as aeromonas and pseudomonos. According to our results of clinical research on these diseases has been subjected to 17337 copies of pond fish. Detections of sick fish on aeromonos pseudomonos and, during this period, not fixed. Pathological and bacteriological investigations of selected specimens of pond fish, respectively 10789 and 6193 on aeromonosis on pseudomonosis confirmed the well-being of fish farms on these diseases. At the same time in all farms annually performs a series of animal health and fish breeding and economic measures aimed at preventing the occurrence of infectious diseases of fish, which provides for preventive disinfection of water reservoirs, medical control fish quarantine of imported producers, as well as estivation ponds.

The results of studies give reason to believe that in 2008–2013 years. Rivne region was safely on aeromonosis pseudomonosis and pond fish. This result is achieved thanks to the regular laboratory testing in conjunction with the animal health, fish farming and economic activities and ehpizootologicheskaja research farms, which ensures their well-being and control with respect to bacterial diseases of fish.

Key words: bacterial illnesses, infectious dropsy in carp, pseudomonosis pond fish, clinical research, bacteriological research, treatment, laboratories, control, industries.

Вступ. Інфекційні хвороби завдають значних економічних збитків рибницьким господарствам. Вони зумовлюють загибель риб, зниження її товарної якості, затрати на проведення лікування або утилізацію хворої живої риби,

проведенням карантинних заходів та обмеженнями накладеними на господарства [2]. Запобігти цьому дозволяє дотримання комплексу заходів, які включають: виконання охоронно-обмежувальних правил при транспортуванні та розміщенні риби в господарствах, профілактичне карантинування плідників та ремонтних риб, повноцінну годівлю, літування ставків та ін. [1]. Особливе значення у цьому процесі належить ветеринарному контролю стану здоров'я риби, що складається з проведення епізоотичної і ветеринарно-санітарної оцінки внутрішніх водойм, огляду партії риби на предмет відповідності ветеринарно-санітарним вимогам, відбору проб для проведення лабораторних досліджень та ін. [3].

Аналіз останніх досліджень. В Україні та Рівненській області зокрема щорічно планово проводять комплексні дослідження рибницьких господарств щодо таких бактеріальних захворювань, як аеромоноз та псевдомоноз [4, 5].

Постановка завдання. Визначити епізоотичну ситуацію щодо бактеріальних захворювань, зокрема аеромонозу та псевдомонозу, в рибницьких господарствах Рівненської області за 2008–2013 рр.

Матеріали і методи досліджень. Для досліджень використовували документи ветеринарної звітності, зокрема Рівненської регіональної державної лабораторії ветеринарної медицини, районних (міжрайонних) державних лабораторій ветеринарної медицини та державних лабораторій ветеринарно-санітарної експертизи на ринках, щодо епізоотичного стану господарств Рівненської області в 2008–2013 рр. та дані лабораторних досліджень, клінічного і епізоотологічного обстеження, які здійснювали фахівці районних та обласних установ ветеринарної медицини, а також власних досліджень. Для обробки отриманих даних використовуються статистичні методи.

Результати досліджень та їх обговорення. Згідно зі звітами обласної лабораторії відібрані екземпляри риби досліджували на аеромоноз та псевдомоноз. Нами проведено аналіз динаміки досліджень на ці захворювання і їх результатів.

В Рівненській області розведенням та вирощуванням риби займаються 17 господарств: ВАТ «Рівнерибгосп», СВК «Вікторія», приватне підприємство «Полісся», рибоводно-меліоративні станції «Рівненська» та «Олександрійська», 12 підприємства різних форм власності.

Впродовж 2008 – 2013 рр. у цих господарствах було відібрано і досліджено на бактеріальні захворювання 17337 екземплярів риби. Відібрана риба в першу чергу була піддана огляду для виявлення специфічних клінічних ознак аеромонозу та псевдомонозу, а саме геморагічного запалення окремих ділянок або всього шкірного покриву, розвитку водянки, вирячкуватістю очей та скуйовдження луски. Проте за період 2008–2013 рр. у досліджуваних риб таких ознак не виявляли.

Наступним етапом роботи був аналіз результатів патологоанатомічних та бактеріологічних досліджень риби на аеромоноз в 2008–2013 рр. (табл. 1). Як видно з таблиці 1, за цей період цим дослідженням на аеромоноз було піддано 10789 екземплярів риби. Позитивних результатів у цей період не виявлено.

Паралельно провели аналіз досліджень відібраної риби на псевдомоноз в лабораторіях Рівненської області в 2008–2013 рр. (табл. 2).

Як видно, з приведених в таблиці 2 даних, в 2008–2013 рр. на псевдомоноз дослідили 6193 екземплярів риби. За допомогою патологоанатомічних досліджень не було встановлено характерних для цього захворювання змін, а бактеріологічних – не було виділено специфічного збудника інфекції.

Аналіз актів епізоотологічних обстежень рибницьких господарств, які планово проводились фахівцями ветеринарної медицини області, показав, що в

2008–2013 рр. бактеріальних захворювань риб аеромонозом та псевдомонозом не реєстрували. В той же час в усіх господарствах щорічно проводився комплекс ветеринарно-санітарних та рибницько-господарських заходів направлених на запобігання інфекційним захворюванням серед риби. Особливу увагу приділяли профілактичній дезінфекції водойм, лікарському контролю за рибою, карантинуванню завезених плідників, а також літуванню ставків.

Таблиця 1

Дослідження риби на аеромоноз за 2008–2013 рр.

Рік	Загальна кількість екземплярів риби	Патолого-анатомічні дослідження	Бактеріологічні дослідження	Число позитивних результатів
2008	7186	-	7186	0
2009	1744	-	1744	0
2010	650	-	650	0
2011	551	-	90	0
2012	658	658	658	0
2013	355	355	355	0

Таблиця 2

Дослідження риби на псевдомоноз за 2008–2013 рр.

Рік	Загальна кількість екземплярів риби	Патолого-анатомічні дослідження	Бактеріологічні дослідження	Число позитивних результатів
2008	2235	2235	2235	0
2009	1744	1744	1744	0
2010	650	650	650	0
2011	551	551	551	0
2012	658	658	658	0
2013	355	355	355	0

Висновки.

1. Рибницькі господарства Рівненської області в 2008–2013 рр. були благополучними щодо аеромонозу та псевдомонозу риб.

2. Регулярне проведення клінічних та лабораторних досліджень в комплексі з ветеринарно-санітарними, рибницько-господарськими заходами та регулярним епізоотологічним обстеженням господарств забезпечує контроль і благополуччя рибницьких господарств стосовно бактеріальних хвороб риби.

Література

1. Давидов О. М. Основи ветеринарно-санітарного контролю в рибництві: посібник / О. М. Давидов, Ю. Д. Темніханов. – К.: Фірма «ІНКОС», 2004 – 144 с.
2. Давидов О. Н. Болезни пресноводных рыб / О. Н. Давидов, Ю. Д. Темніханов. – К.: «Ветинформ», 2003. – 544 с.
3. Микитюк П. Гігієнічні основи виробництва якісної риби продукції в сучасних екологічних умовах / П. Микитюк, П. Нікітін // Ветеринарна медицина України. – 1999. – № 9. – С. 31–32.
4. Петров Р. В. Аналіз епізоотичної ситуації щодо хвороб прісноводної риби заразної етіології в межах України/ Р. В. Петров. – Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Ветеринарна медицина», випуск 7 (31), 2012. – С. 119–123.
5. Мазур Т.В. Епізоотична ситуація з інфекційних хвороб риби в Україні/ Т. В. Мазур, Н. Г. Сорокіна, О. К. Гальчинська, О. Ю. Новгородова, О. Б. Олійник – Наукові доповіді НУБіП, випуск 5 (25), 2011. – С. 45–53.

Стаття надійшла до редакції 16.04.2015